

19-28.XI 2020.
SUSRETI СУСРЕТИ
XXXVII
ПОЗОРИШТА/РОЗОРИШТА/КАЗАЛИШТА
BRČKO DISTRIKT BiH БРЧКО ДИСТРИКТ БИХ

BILTEN
БИЛТЕН

Pozorište i mi: nastanak teatra, položaj glumca, nestanak čovjeka!

www.susreti.ba - facebook.com/susreti

VAŽNIJI TELEFONI U BRČKOM

Dom kulture	216-511, 233-820, 212-803	Umjetnička galerija	211-738
Omladinski centar Brčko	218-524	Autobuska stanica	360-125
Vlada Brčko distrikta	216-011, 216-093	Željeznička stanica	360-116, 360-118
Redakcija Biltena Susreta	216-775, 211-738	Hotel "Grand Posavina"	220-111
Biblioteka / Knjižnica	212-709	Hotel "Jelena"	232-850, 217-079
Dom zdravlja	217-422	Hotel "Evropa"	301-244, 301-386
Policija Distrikta	122, 216-855	Hotel "Park"	211-051
Hitna pomoć	124, 215-001	Motel "Antunović"	216-031
Vatrogasci	123	Motel "Vila Cicibela"	231 810
Tačno / točno vrijeme	125	PTT Brčko - informacije	1185
Telegraf	1202	Taksi	211-740

REDAKCIJA BILTENA XXXVII SUSRETA POZORIŠTA / KAZALIŠTA BIH

Glavni i odgovorni urednik: Jakov Amidžić;

Urednik: Almir Zalihić; Tehnički urednik: Igor Jeremić; Fotograf: Dejan Đurković;

Članovi redakcije: Sanita Jerković Ibrahimović, Miljana Đurđević, Alma Kajević, Slobodanka Ristanić,

Suvad Alagić, Ivana Pirić, Duško Radovanović, Dejana Krstić, Anđelka Đurić, Kristijan Bilić,

Predrag Nešović, Danijela Regoje, Mladen Bičanić, Srdjan Vukadinović.

Izdavač: Vlada Brčko distrikta BiH – Odjel/ Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu;

Za izdavača: Pero Gudeljević

Štampa: "Gama" Brčko;

Tiraž: 1000 primjeraka

PREDSTAVA “GOSPOUDINNOUBADI” EXIT TEATRA ZAGREB POBJEDNIK OVOGODIŠNJIH SUSRETA

Gran pri Susreta pozorišta/kazališta BiH u Brčkom za najbolju predstavu u cjelini i Statua Gran pri Susreta jednoglasno su dodijeljeni predstavi “GospO-UdinNOUbad”, autora i reditelja Saše Anočića, u produkciji EXIT teatra Zagreb.

Ovo je odluka stručnog žirija 37. Susreta pozorišta/kazališta BiH u Brčkom koga čine pozorišni kritičar Nedžad Ibrahimović, glumac Slaven Knezović i reditelj Goran Damjanac.

Prema njihovoj odluci, Gran pri Susreta za najbolju žensku ulogu jednoglasno je dodijeljen Jeleni Kordić - Kuret za ulogu Tereze Bevande Duspare u predstavi “Identituk”, grupe autora, u koprodukciji Hrvatskog narodnog kazališta Mostar, Narodnog pozorišta Mostar i Studija za izvedbene umjetnosti Mostar.

Ista nagrada za najbolju mušku ulogu dodijeljena je Domagoju Ivankoviću za više uloga u predstavi “GospO-UdinNOUbad”, autora Saše Anočića, u produkciji EXIT teatra Zagreb.

U kategoriji nagrada pozorištima iz Bosne i Hercegovine, stručni žiri je za najbolju mladu glumicu proglašio Ajlu Hamzić za ulogu Safete Hadžiavdić u predstavi “Identituk”, grupe autora, u koprodukciji Hrvatskog narodnog kazališta Mostar, Narodnog pozorišta Mostar i Studija za izvedbene umjetnosti Mostar, dok je nagrada za najboljeg mладог glumca dodijeljena Draženu Pavloviću za ulogu Hamze Đule u predstavi “Identituk”, gru-

pe autora, u koprodukciji Hrvatskog narodnog kazališta Mostar, Narodnog pozorišta Mostar i Studija za izvedbene umjetnosti Mostar.

Nagrada za muziku dodijeljena je Huseinu Oručeviću za predstavu “Identituk”, grupe autora, u koprodukciji Hrvatskog narodnog kazališta Mostar, Narodnog pozorišta Mostar i Studija za izvedbene umjetnosti Mostar, a Jelena Vidović je nagrađena za kostim za predstavu “Zlatno doba”, autora Željka Stjepanovića, u produkciji Narodnog pozorišta RS Banjaluka.

Nagrada za scenografiju dodijeljena je Dragani Purković – Macan za predstavu “Zlatno doba” u produkciji Narodnog pozorišta RS-a Banjaluka.

Nagrada za najbolju žensku ulogu dodijeljena je Ameli Kreso za ulogu Lejle Peco u predstavi “Identituk”, grupe autora, u koprodukciji Hrvatskog narodnog kazališta Mostar, Narodnog pozorišta Mostar i Studija za izvedbene umjetnosti Mostar, dok je nagrada za najbolju mušku ulogu pripala Goranu Jokiću za ulogu Bana Milosavljevića

u predstavi “Zlatno doba” u produkciji Narodnog pozorišta RS-a Banjaluka.

Nagradu za najbolju režiju osvojila je Lajla Kaikčija za predstavu “28. proba” u produkciji Bosanskog narodnog pozorišta Zenica, a nagrada za najbolji dramski tekst bosansko-hercegovačkog savremenog pisca, Statua Zlatno pero, dodijeljena je Željku Stjepanoviću za predstavu “Zlatno doba” u produkciji Narodnog pozorišta RS-a Banjaluka.

Nagrada za najbolju predstavu u cjelini „Zlatna statua vijećnice i grada Brčkog“, dodijeljena je predstavi “Identituk”, grupe autora, u koprodukciji Hrvatskog narodnog kazališta Mostar, Narodnog pozorišta Mostar i Studija za izvedbene umjetnosti Mostar.

Prema odluci žirija publike 37. Pozorišnih/kazališnih susreta, nagrada za najbolju predstavu u cjelini pripala je predstavi “Zlatno doba”, Željka Stjepanovića, u produkciji Narodnog pozorišta RS-a Banjaluka.

Nagrada za najbolju žensku ulogu dodijeljena je Ajli Hamzić za ulogu Safete Hadžiavdić u predstavi “Identituk”, grupe autora, u koprodukciji Hrvatskog narodnog kazališta Mostar, Narodnog pozorišta Mostar i Studija za izvedbene umjetnosti Mostar.

Za najbolju mušku ulogu nagrađen je Ivan Skoko za ulogu Ante Sarca u predstavi “Identituk”, grupe autora, u koprodukciji Hrvatskog narodnog kazališta Mostar, Narodnog pozorišta Mostar i Studija za izvedbene umjetnosti Mostar.

KAZALIŠTE JE MJESTO NA KOJEM LJUDI KOLEKTIVNO SANJAJU

Piše: Almir Zalihić

U južnoj Aziji umjetnici s poštovanjem stopalima do diruju pod pozornice prije nego na nju zakorače. To je drevna tradicija iz doba dok su duhovnost i kultura bile isprepletenе. Vrijeme je da ponovo uspostavimo taj simbiotski odnos između umjetnika i gledaoca, prošlosti i budućnosti. Pozorišni rad može biti sveti čin, a glumci zaista mogu postati avatari uloga koje igraju. Pozorište ima potencijal da postane svetište, a svetište prostor izvedbe, kazao je Shahid Nadeem, pakistanski dramski pisac kojeg je Međunarodni teatarski institut (ITI) odbrao da ove godine napiše poruku povodom Svjetskog dana pozorišta. Riječ je o simboličnoj poruci koja se od 1961. godine tradicionalno čita u pozorištima širom svijeta. Zbog pandemije korona virusa koja je, između ostalog, zatvorila vrata kulturnih institucija širom svijeta, ove godine smo poruku čuli putem online streama, baš kao što posljednjih dana 37. Susreta pozorišta/kazališta u Brčkom pozorišne predstave gledamo na TV Hit.

A kako u svakom zlu ima i neko dobro, tako je i ova vanredna situacija pokazala da nam je pozorište i više nego potrebno, ali i da je njegova budućnost neupitna. Teatar je i u ovom vremenu našao svoj kanal do gledalaca, odgovorio je na krizu online platformama, što je pokazalo da je vitalan medij, i da ne treba strahovati za njegovu budućnost.

Funkcija koju pozorište ima možda više nije tako po-

pularna, ali je istovremeno važnija nego ranije. Pozorište prave ljudi, ono je o ljudima, za ljudе, ali je takođe i od ljudi: pozorište se pravi 'od ljudi', ljudi su njegov materijal, njegovo sredstvo i cilj. Pozorište je danas posljednja oaza istine i posljednji zabran neposredne, žive, realne komunikacije. Odnos teatra i ljudi je magičan, neizreciv, jer nas ova drevna umjetnost uči da saznamo nešto o sebi i svijetu u kojem živimo. Za očekivati je kako će se svijet nakon iskustva pandemije temeljito promijeniti, te da će probuditi ono najbolje u ljudima, probuditi solidarnost i empatiju nakon iskustva koliko je čovječanstvo krhko i lahko uništivo.

Sada kada smo svi u kolektivnoj depresiji i samoizolaciji, vidimo da nam fali mjesto na kojem je potrebno sanjati. Kazalište je mjesto vrhunske intelektualne debate, ali i mjesto na kojem ljudi kolektivno sanjaju.

Uprkos minimalnim finansijskim izdavanjima, nedostatku kulturne strategije, pokušajima cenzure i različitim metodama ubijanja motivacije i stvaralačke strasti, pozorišna scena u regionu je vrlo živa, još uvijek prepoznaje i regira na goruće probleme društva. A svako društvo ima pozorište kakvo zasluzuјe. Ni bolje, ni gore. 37. Susreti pozorišta/kazališta odigrani pod motom: **Pozorište i mi u vremenima krize – nestanak teatra, položaj glumca, nestanak čovjeka** – to su i pokazali.

BEZSRCNIM LICIMA UPRKOS

Piše: Mladen Bičanić

Predstava se temelji na najboljoj tradiciji avangarde i teatarskog eksperimenta sa ciljem da u prvi plan istakne ono što ponekad ne vidimo upravo zato što nam je preblizu, stoga i nastoji oneobičiti obično, učiniti nejasno jasnim ali iz nekog drugog rakursa, kao kroz neku prizmu razlomiti bit i suštinu onoga o čemu govori kako bi ga osvijetlila sa svih strana i u potpunosti ogolila.

Ovogodišnji, XXXVII Pozorišni/kazališni susreti u Brčkom, po mnogočemu različiti i drugačiji od onih na koje smo navikli – epidemiološke mjere, izostanak publike, razgovora nakon predstava, otkazivanje predstava, online emitiranje snimaka – okončalo je gostovanje zagrebačkog Teatra Exit sa predstavom „Gospoudin Noubadi“ autora i redatelja Saše Anočića. Predstava je to što plijeni pažnju upravo načinom, postupkom i kazališnim jezikom kojim progovara o svijetu u kojem živimo a da se, zapravo, tematski, gradi na vrlo prepoznatljivim, svakom gledatelju bliskim situacijama i odnosima u tom društvu koje nastanjuju. Sama praizvedba bila je još 2008. godine u zagrebačkom pozorištu KNAP – kratica je to do Kazalište na Peščenici, jednoj od gradskih četvrti – tada pod nazivom „Niko i Ništ“ -, nije puno igrana i sada je, u potpuno novoj podjeli, kao kuriozitet pominjem da u njoj igraju dva profesora i dva studenta osječke Akademije za umjetnost i kulturu, koja je ujedno i suradnik na predstavi.

U njoj, kaže Saša Anočić „...govorim o tragikomediji koja se zbiva oko nas svakodnevno, koja nas nažalost puni dobrim materijalom, a ja kroz nju pokušavam djelovati u kazalištu. Naime, kako i govorim svojim studentima, svaka predstava mora imati neku vrst neke katarze i mi smo i u ovom komadu dali sve od sebe da to nekako doživimo, mi i vi preko nas. Jer mislim da je nešto najljepše što mogu doživjeti u teatru da mi neko od gledatelja, nakon dva ili tri dana nakon što je odgledao predstavu kako ga ona još uvijek drži...“

„Gospoudin Noubadi“ ili prosto Niko, sklopljena je poput nekog mozaika, ili možda bolje reći poput šarenih stakalaca nekog magičnog kaleidoskopa u kome samo izvježbano oko može pronaći red, smisao i značenje. Sama grđa od koje konstruira priču, zaplet i finale vrlo je jednostavna i prepoznatljiva, sve se to moglo dogoditi bilo kome od nas – bogati tajkun je želio nasilno i naravno bespravno iseliti neke ljude, izbaciti ih na cesti – slijedi pobuna i pokušaj da se vlastita prava na mir i život obrane i sačuvaju. No kako to Anočić i glumci rade – uz njega u predstavi glume Jasmin Novljaković, Karlo Bernik i Domagoj Ivanković – ono je što predstavu svrstava u vanserijski kazališni čin. U toj borbi protiv vjetrenjača, dakle protiv umišljenih veličina, primitivizma, zadrtosti,

moći birokracije i nedodirljivih, dakle protiv kako će se i u predstavi reći, „bezsrcnih lica“, mali Niko u potrazi za pravdom razobličava sav taj košmar i kaos kroz koji mora proći da bi pronašao sebe i spasio svoj dom. U kratkom ali izuzetno važnom monologu pred sam kraj predstave, on sažima sve to što je želio postići: „Ma neću vas ja zamarat sa svojom pričom o postanku i nestanku. Samo sam htio da znate da sam i ja nekad bio sretan... da sam imao planove za budućnost, da sam imao lijep posao i divnu kućicu koju ste mi vi uzeli... sve što sam htio je da se vratim tom lijepom poslu, da imam svoju kućicu, da imam svoj mir... a uzeli ste mi tu moju kućicu i taj moj posao, uzeli ste mi taj moj mir...“

Predstava se temelji na najboljoj tradiciji avangarde i teatarskog eksperimenta sa ciljem da u prvi plan istakne ono što ponekad ne vidimo upravo zato što nam je preblizu, stoga i nastoji oneobičiti obično, učiniti nejasno jasnim ali iz nekog drugog rakursa, kao kroz neku prizmu razlomiti bit i suštinu onoga o čemu govori kako bi ga osvijetlila sa svih strana i u potpunosti ogolila. Ona je poput nekog malog ali nužno potrebnog vodiča kroz povijest velikih imena svjetske literature i kazališne prakse tog tipa – ponekada će vas podsjetiti na pretjerivanje velikog Rabelaisa, maštovite jezične kalambure neponovljivog Harmsa, mrak i beščutnu jezu Kafke, absurd i vidovitost Ionesca, ludorije montipajtonovske komike – sve to ona na neki način objedinjava ali ne oponaša, uvijek je svoja i osobena. Ona izvrće pojmove i riječi koje svakodnevno upotrebljavamo, izokreće im smisao i ukazuje na ono skriveno u njima, mijenjajući time i sam smisao govora pa i samog postojanja. A sve to uz pomno prostudiran pokret, tijelo koje nosi taj na momente vrlo fizički teatar, iz kojega ćemo dugo pamtitи pouku što je majka upućuje sinu prije njegove odiseje: „Ako ti je u životu loše, poslije ti može biti samo gore!“

Gospodin Noubadi – to smo svi mi danas!

Razgovarala Alma Kajević

Za njega kažu da je uspio vratiti publiku u pozorište. Nama je otkrio da je pred sebe stavio zadatak – režirati film po svom tekstu i tako ostvariti mladalački san.

Svi se još rado sjećamo Kauboja, ostavili su na sve nas jak utisak pa se i dan danas o toj predstavi u Brčkom s radošću govori. Zato smo sa nestrljenjem isčekivali i predstavu "Gospodin Noubadi". Ko je Noubadi? Šta nam donosi ta predstava?

Mislim da će se većina nas prepoznati u Gospodinu Noubadiju. Samo ime govori ko je to, ustvari ko smo mi danas. Ja sam pokušavao u svojim predstavama, poput Kauboja, govoriti o malim ljudima zato što je većina nas malih ljudi najoštećenija stranka. Gospodin Noubadi je tekst koji sam napisao prije petnaestak godina, a origi-

nalni naziv je bio „Niko i Ništ“. Imao sam premijeru svog teksta prije desetak godina u Zagrebu. Za taj tekst sam uvijek čekao prave glumce. Prije par godina predavao sam na prvoj godini i vidi dva studenta koji su mi se jako dopali. Tada sam rekao da će ih, ako tako nastave, za par godina zvati da radimo moj tekst. Upravo se to i dogodilo. Meni je drago da sam to uspio. Počelo je kao koprodukcija moje Akademije u Osijeku i Exit-a, iako je Exit manje više preuzeo sve. U predstavi igramo nas dva profesora sa dva studenta kojima smo predavalci. Lijepa je to priča u kontekstu student-profesor.

Noubadi, lokalni tajkuni, korupcija – nije li to preslika života koji vodi većina ljudi današnjice?

Jeste, cijelo vrijeme se borimo da dostoјno živimo, a ne uspijevamo ni to. Drugi nam pred očima doslovno kradu i još nas lažu u lice, a mi i dalje glasamo za njih. Do sada sam bio optimističan ali kako sam stariji postajem sve pesimističniji. Odušak nalazim u svojim predstavama i tekstovima.

Kako je publika reagovala, kako je prihvatile predstavu? Ovo pitam jer mi nažalost u Brčkom nećemo imati salu ispunjenu ljubiteljima pozorišta.

Odjek koji dobijemo od publike, pogotovo od mlađih, je prekrasan. Za sada predstava ima lijep glas u Zagrebu i lijepo se prati. Kažu mi ljudi da su pod dojmom predstave i nakon tri dana od gledanja. To mi veoma mnogo znači. Doduše, ta umjetnička konotacija mi je nekad bila na prvom mjestu ali sad se nekako spojila sa onom materijalnom. Nadam se da nisam izgubio na svojoj britkosti.

Gdje je, po Vama, umjetnost u ovo vrijeme epidemija, pandemija? Ispaštaju li teatri zbog ovakve situacije?

Kazališta jako ispaštaju. Osjetim to i po svojim kolegama i po sebi. Napeti smo ali se trudimo da razumijemo, mada je i to veoma teško pogotovo kad puno ljudi dođe u situaciju da nema ništa u novčaniku. I nije to samo u kazalištu. Relativno su se uspjeli pokriti freelanceri, da im se nešto plati, glumci u kazalištima redovito dobijaju plaću, tako da se za sada može nekako preživjeti. Međutim, kod nas je problem što imamo puno akademija i što izbacujemo puno glumaca. Godišnje je u Hrvatskoj jako puno nezaposlenih glumaca, a i honorari su se smanjili zbog kvantiteta. Specifična je to situacija. Zaposleni glumci mogu preživjeti ali su nezaposleni u problemu. U problemu je i cijelokupna kultura. Ali opet se nadamo, idemo dan po dan. Kod nas će sada biti lockdown do Božića, tako da uopšte neće biti igranja. Sveli smo se na jednu, dvije ili tri predstave mjesечно. Neko ne igra nikako, jer su poslovi prolongirani. Ja sam sada bio u Sarajevu, radili smo na predstavi o Medvjedima i ljudima, sada trebam za Split, tako da posao ide, pa stane, pa ne ide nikako, pa opet nekako krene i tako sve u krug.

Režirate i radite predstavu za predstavom? Imate li želju da se okušate u režiji na filmu?

Oduvijek imam tu želju jer se nikada nisam vidio u kazalištu. U mladosti sam dva puta izlazio na prijemni za filmsku režiju ali nikada nisam bio primljen. No, pišem ja filmske scenarije, imam ih nekoliko. Dogovaram nešto pa se nadam da će za nekih pet godina napraviti jedan svoj film. To je zadatak koji sam sebi dao. Tekst O medvjedima i ljudima sam adaptirao za kazalište ali mislim da će mi to biti prvi film, baš taj.

Predajete glumu na Akademiji u Osijeku. Koliko Vam znači pedagoški rad, šta predstavlja za Vas?

Radeći po ansamblima u kojima gostujete, kada sami ne okupite svoje ljudi nego dobijete ansambl sa svim prednostima i nedostacima, morate igrati oko njih jer se glumci u angažmanu uljuljkaju. Mnogo je lakše stvoriti svoju ekipu. Svakako da ima i dosta ansambala u Hrvatskoj sa kojima je užitak raditi. Posebno bih istakao Gavelin ansambl i HNK Osijek. Ovo govorim da bih mogao istaći koliko mi je rad na Akademiji odmor, jer koliko ja dam tim mlađim ljudima oni meni vrati pet puta više. Kad razgovarate sa mlađim, neiskvarenim čovjekom vidite koliko voli to za šta se opredijelio i da bi dao sve tokom tih početnih koraka. Toliko se razlikuju od glumaca koji su u tom poslu 20 ili 30 godina, pa takve želje više nemaju. Ti mlađi ljudi imaju veliku želju i jako su talentirani, pogotovo ove nove generacije. Jako mi je lijepo raditi sa studentima, pogotovo od kako sam otišao sa mjesta ravnatelja Trešnje. Tada sam razmišljao hoću li otići u neko kazalište, dvoljno sam se između nekoliko, ali je ipak pobijedilo predavanje na akademiji i zbog toga nisam požalio.

Postoji li nešto posebno na šta ukazujete svojim studentima?

Naravno da ima, mada preovladavaju neke konstruktivne glumačke upute, poput one da nigdje ne zatvaraju svoja vrata. Znam ih učiti da budu i licemjeri, ali svjesni i pozitivni. Naš svijet nije egzaktan, nagrade ne dobijaju uvijek najbolji. Ima jako puno ljubomore u našem poslu. Mnogo dobrih i talentiranih ljudi se nekako utopilo u rezignaciji zbog takvih situacija. I ja sam ih često doživljavao od strane svojih kolega. Mislim da je ta negativna ljubomore i najveći problem u našem poslu.

ОВА ПРЕДСТАВА ЋЕ БИТИ АКТУЕЛНА И ЗА ДЕСЕТ ГОДИНА

Разговарала Дејан Крстић

Представа „ГоспОУдинНОУбади“ загребачког „Егзит Театра“ била је посљедња представа овогодишњих 37. Позоришних сусрета у Брчком. Представа која се бави малим човјеком у окрутном бирократском систему, уклопила се у овогодишњи мото сусрета „Позориште и ми у временима кризе – настанак театра, положај глумца, нестанак човјека“. Глумац Домагој Иванковић у представи игра више улога, а сви су они лице бирократског система.

Играте неколико улога у представи, да ли је захтјевно извести све то?

Карло је једини константан лик, док професор и ја играмо по десет улога. То су ликови бирократског система. Било је тешких ствари, јер су брзе промјене и пресвлачења, а много је костима. Све у свему било је јако занимљиво радити, јер је текст стварно духовит. Било је и тешких, али и једноставнијих тренутака, све у зависности шта која улога захтјева.

Како се ликови у представи понашају према главном лицу, господину „Нико“?

Јако грозно. То су неке ситуације са којима се ми у правом животу сусрећемо свакодневно, на шалтерима, у студентским службама, константно смо у неким ситуацијама, где требамо извадити неки папир, па нас шаљу по шалтерима, тако да господин „Нико“ на крају више ни сам не зна где да оде.

Какве су реакције публике на представу?

Реакције публике су одличне. Они супер реагују

на ову представу и јако је лијепо прате. Нама је то веома драго и то је заиста успјех за представу, јер се људи препознају у ликовима. Представа је свевременска и толико актуелна и мислим да ће бити актуелна и за десет година, због чега и добијамо тако позитивне реакције.

Представа говори о нечemu што је веома присутно на Балкану, да ли представа упућује и неку поруку како то промијенити?

То можемо промјенити тако што ћemo сви навијати једни за друге. У овој се представи људи често препознају, па се надамо да тако препознају и све те негативне околности које их могу задесити. Поналазе се и људи који раде у бирократском систему. Доста мојих пријатеља правника, па и моја мама која ради на шалтеру у банци препознала се у представи и то је добро. Ви имате свакаквих људи, не понашају се сви тако према вама, али опет већина да, тако да се надамо да ће се препознати кроз ову преставу.

Uz glazbu se dožive i erupcije emocija, no i smiraj, njome se obraćamo Bogu, i ljudima

Razgovarala: Anđelka Đurić

Ono, što još jednu pozorišnu predstavu čini autentičnom i cijelovitom je muzika. Zašto je to baš tako i koliko muzika utiče na naš svakodnevni život, ispričao nam je Matija Antolić, ali i podjelio je zanimljive događaje iz privatnog života koji su ovaj kratki razgovor učinili još dragocjenijim. Takođe, dobili smo i prijedloge muzičkih kompozicija, koje će nas zasigurno nadahnuti i oraspoložiti, ali upotpuniti i uljepšati ove tmurne dane.

Muzika je jedan od elemenata koji oblikuje atmosferu u pozorišnoj predstavi. Čime se Vi vodite kada određujete muziku za jedan pozorišni komad u ovom slučaju za predstavu GospOUDinNOUbadi u izvođenju glumačke postave Teatar Exit – a iz Zagreba?

Pa vrlo bitno mi je što misli redatelj predstave naravno, kako mi opiše kako zamišlja predstavu, što osjeća uopće kao ključ predstave, pa se sukladno tim predosjećajem i vodim. Nekada je dovoljna jedna melodija koja je uhvatila bit da bi pokrenula kompletan glazbeni izričaj predstave, dovoljan je jedan instrument koji dotakne ono

nešto. A sa Sašom već radim dugo godina, gotovo dvanaest godina smo suradnici, pa se dosta dobro razumijemo, osim što mi i kaže da bi htio to i to. U ovom slučaju Saši je vrlo bitna bila pjesma ‘Da sam ja netko’, pa sam je, vođen prvim taktovima melodije, napravio kao instrumental varijaciju na temu, u malo mirnijoj maniri, i tu se otvorilo dosta toga. Iako Saša uvijek voli puno glazbe za najraznije moguće scene, stoga u njegovim predstavama nije baš da napravite jednu melodiju i da ste gotovi, niste sigurno.

Da li je istinita konstatacija, da ćemo razumijeti nekad lakše muziku nego riječi? Ako je Vaš odgovor pozitivan, ţašto je to tako?

Glazba uglavnom ne treba prijevod, čak i kada se pjeva pjesma na drugom jeziku, čovjek može osjetiti neku bit, srce izvođača. Moj otac i ja smo imali nastup u jednoj crkvi na moru, iza koncerta došla je do nas gospođa koja je rodom iz San Francisca, rekla nam je na svom engleskom jeziku – ‘Nisam razumijela ni jednu riječ, ali sve sam osjetila, hvala vam.’ Možda to nešto znači.

Muzika je moćno sredstvo! Da li je uspjeh izabrane kompozicije samo ako ona svaki put izazove emocije kod publike? Koje su odlike kvalitetne muzičke interpretacije?

Radio sam glazbu za predstavu ‘Kiklop’ u Gavelli, Saša je također bio režiser, pa mi je rekao da su mu ljudi spomenuli kako uopće nisu primjetili da glazbe ima, a predstava obiluje glazbom. Potom je rekao kako je to odlično jer podupire ono što se događa na sceni. Odlike kvalitetne glazbene interpretacije u kazalištu su da uhvati duh predstave, te da podupre ono što glumci rade, da i njima koristi, a da ne odmaže. Ovisi i o naravi predstave, rade se i predstave koje žele isprovocirati gledatelja, pa vjerujem da se tu glazba sigurno razlikuje u odnosu na scenu kada recimo Snjeguljica pronalazi kućicu usred šume jel.

Glazba je snažna vrsta izričaja, i njome se u povijesti čovječanstva izrazilo nebrojeno puno ljudi na najrazličitije moguće načine, uz glazbu se dožive i erupcije emocija, no i smiraj, njome se obraćamo Bogu, i ljudima. Ali ako bi probali ući u suštinu, možda je odlika kvalitetne glazbe prisustvo životnosti. Prisustvo života koji stoji iza određene skladbe ili izvedbe.

Da li biste izdvojili neki Vaš rad posebnim, onaj na koji ste ponosni i dan danas? Koliko inače traje rad za neki pozoršni komad u oblasti muzike?

Predstava ‘Kauboji’ Saše Anočića je svakako posebno kazališno iskustvo, nju smo radili šest mjeseci, ali to je bio luksuz i jedan od čimbenika što je ta predstava toliko temeljita i detaljna. U njoj sve izvodimo uživo tako da je specifična, te jedna od prvih koje sam radio, druga da budem točan. Tu je i ‘Kiklop’, te dvije drage predstave ‘Kristofor Kolumbo’ i ‘Veli Jože’ u režiji Renea Medvešeka. Te predstave rađene su samo uz pomoć ljudskoga glasa, a kako sam godinama sa tatom pjevao u zboru, ljudsko višeglasje mi je posebno dragoo. Predstave bi se inače trebale moći raditi u duljem periodu, jer bi neke stvari sazrijele drugačije, ideje i naumi, no dobro, treba pronaći svijetlo u uvjetima koji su mogući. Rad na glazbi inače traje ovisno o količini glazbe i idejama režisera. Glazbu mogu završiti nekada i deset dana prije premijere, a nekada radim nove glazbene brojeve večer prije premijere, ovo drugo je češće.

Ne slušam baš puno glazbu koju sam prije radio, ali evo

nedavno smo u Zagrebu ponovno oživjeli predstavu za koju sam radio glazbene matrice i pjesme prije dosta godina, pa mi je bilo dragoo što me nakon toliko vremena što je nisam čuo nije baš razočarala. Veselim se glazbi i dragoo mi je što je još uvijek mogu raditi, a to mogu zahvaliti bitnim ljudima oko sebe. Dosta glazbe je iza mene na koju sam ponosan, ne mogu sve nabrojati, osim u kazalištu tu je i glazbena suradnja s mojim ocem dugi niz godina, nas dvojica smo se jako puno nasvirali i kreativno radili na albumima duhovne glazbe gdje je tata uvijek bio autor, poseban projekt je bio ujedno i zadnji koji smo uspjeli zajedno napraviti, album ‘Bluz po domaćem’. Iako ne bi tu puno izdvajao, sve što smo radili zajedno bila je posebna priča.

Da li biste podjelili sa nama neku melodiju koja pravljala raspoloženje? To nam je potrebno ovih dana, vjerujem da ćete se složiti?

Je, iako u svakom vremenu nam treba nečega za dušu, a u ovom vremenu svakako. Kada me već pitate eto uzeo bih si prostor da opet spomenem svoga oca Čedu Antolića, koji je nažalost preminuo prije malo više od godinu dana, a bio je glazbeni genijalac samouk, i kao autor, pjevač, voditelj zborova, ostavio neizbrisiv trag na našoj glazbenoj duhovnoj sceni, pa i u glazbi uopće, pogotovo na mene i moj životni put, budući da smo oko petnaest godina zajedno i svirali. Ako će vas zanimati poslušajte na youtubeu pjesme ‘Zornica’ i ‘Ti znaš’. Možda u njima nađete nešto za sebe.

<https://youtu.be/IaJuTruzcIA>; https://youtu.be/WkILD7_Z0S4

Po Vašem mišljenju, ali i da ujedno zamislimo, šta bi se dogodilo, da muzika uopšte ne postoji?

Da glazba ne postoji? Ah, pojma nemam, bez svega osim zraka, vode, sna i nečega za pojesti čovjek može naravno, e sad, što sad... Čovjek od pamтивjeka ima potrebu izraziti se, podijeliti to s ljudima, i glazba je tu neizostavno dio toga. Drugo je sad što je s vremenom ona postala osmišljavanje projekata, hiperprodukcija, marketing, posao. Tako da bez te neke nametnute glazbe mislim da bi bilo sasvim izdrživo, ali bez one istinske, onog istinskog glazbenog iskaza koji je u stanju promjeniti ljudsku dušu, uh, bez toga bi bilo vjerojatno drugačije. Neki moguće i žive bez prisustva glazbe, pitanje je jedino kako, možda je i to sasvim u redu. Glazba je uvelike Božja stvar, oplemenjuje nas, duša se uzvisi od nje, ako je prava ona je kao sami život, i tu je njena vrijednost. Danas ima puno samo imitacija glazbe, i bez toga se može sasvim sigurno. No kažem, ispalо je da je glazba moj život, pa mi se glazba čini vrlo bitna, no stvar je uvijek puno šira, puno šira i puno jednostavnija. A svijet baš bez jednog tona, nemam pojma, valjda bi smislili nekaj.

НЕМОЋ ОБИЧНОГ ЧОВЈЕКА ПРЕД БИРОКРАТИЈОМ

Пише: Маја Ковачевић

Сви имамо проблеме са бирократијом. Ја се сваке године једва упишем на факултет због тих папира. Стално имам проблеме са тим папирима.

Каква је представа „Господин Ноубади“? Како сте је ви доживјели?

У представи се ради о једном, малом, јадном, недужном човјеку, господину Ники Ништу. Има један мали проблем. Деложирају га из кућице у којој живи заједно са својом мамом и баком Љубицом. И он јадан, сав тако изгубљен, не зна пронаћи пут и не зна се снаћи. Мора у велики град како би ријешио све папире за ту своју кућицу да га не деложирају. Онда иде по тим општинама, од шалтера, до шалтера и ту настаје сва та перипетија, око тих папира. Он нам показује колико бирократија може да измучи човјека да изгуби себе.

Са којим сте се изазовима посебно сусретали приликом стварања лика којег играте? Колико Вам је главни лик близак?

Лик којег играм ми је врло близак. Сви имамо проблеме са бирократијом. Ја се сваке године једва упишем на факултет због тих папира. Стално имам проблеме са тим папирима. Тада лик ми је тако природно дошао. Поготово кад не знаш неке ствари, када не знаш где који папир тражиш, шта треба. Ја сам исто

збуњен тим процесом. Тако да ми је то фино сјело, јер ни ја никада нисам знао шта ми све треба да би остао у својој кућици.

Да „Господин Ноубади“ није то што јесте, да је имао „везу“, не би се суочио са свим тим перипетијама? Је ли тако?

Нико је баш онај најобичнији човјек, грађанин који нема никакве везе, никакве штеле, договоре, није ни у каквој странци. Само жели, након свог посла, којег је исто изгубио, да се врати кући и да има свој мир. Они му узимају тај мир, баш тако што га избацују изе те кућице. И зато је та прича посебна, јер говори о тим обичним људима који немају ништа, који се боре.

Шта нам, након све те борбе са бирократијом, жели да поручи Господин Ноубади?

Мало је депресивна порука. Он нам поручује да нема неког излаза и да је обичан човјек немоћан пред бирократијом ако нема везу.

USPJELA SAM UČI U SAŠIN KOD RAZMIŠLJANJA

S obzirom da je riječ o autorskom projektu Saše Anočića, jeste li odmah znali kakve kostime želite u predstavi?

Sa Sašom Anočićem sam već surađivala na predstavi Osječki long, long play u HNK Osijek, tako da nam je ovo druga suradnja i mislim da sam uspjela uči u Sašin kod razmišljanja koji za kostimografa može biti prilično izazovan.

Šta kakarakteriše kostime u ovoj predstavi, šta ste njima željeli postići, šta naglasiti?

U predstavi sam nastojala naglasiti jednostavnost moga čovjeka i sve prepreke koje mu se nalaze na putu. Zajista je puno likova i osim glavnog lika GospOUDinNOUBadija ostala tri glumca se presvlače gotovo na izlasku sa scene, tako su brze promjene likova a samim tim i kostima. To je uvijek izazov za kostimografa kako riješiti brze transformacije likova.

Čime se vodite kada pravite kostime za neki teatarski komad?

Prije svega pročitam tekst, analiziram likove, njihove odnose, zabilježim sve naznake kostima, rezervate u tekstu. Vrlo je važno odrediti razdoblje događanja komada i provesti istraživanje. Nakon analize slijedi razgovor s redateljem, scenografom, producentom o očekivanjima i u kom smjeru bi trebala ići predstava. Nakon toga radim grube skice, montaže, koje pokazujem redatelju i nakon usaglašavanja ideja radim detaljnije skice i odabir materijala za izradu kostima. Ponekad se koristim i gotovim odjevnim predmetima iz second handa ili fundusa kazališta, koje prerađujem, koristim neke dijelove za stvaranje novih kostima. Za kostimografa je jako važno prisustvovanje probama predstave, jer tek tada imamo uvid u funkciju kostima i njegove mogućnosti da ne sputavaju glumce.

Kostimografi, pa i ljudi zaduženi za scenografiju, scenski pokreti su, čini mi se, uvijek u drugom, pa ako hoćete i trećem planu kada je riječ o jednoj predstavi. No, ja bih rekla da oni pored glumaca imaju jako bitne „uloge“ u predstavi, da su uvijek jedan lik više. Gledate li ih vi tako?

Za likovnost i potpuni doživljaj predstave su vrlo važni svi ovi elementi i jedno bez drugoga gotovo da ne može. Zato je važno odabrati suradnike s kojima se „razumijemo“. Ne mislim da su ljudi zaduženi za scenu, rasvjetu i kostim u drugom planu. Sve više osvrta o kazališnim predstavama se dotiče scene, kostima i rasvjete, tako da i strukovne nagrade u tim kategorijama svjedoče da su bitan dio predstave.

Radili ste, osim u Exitu, pored ostalog, i u HNK Osijek, HNK Split, Kazalištu Virovitica, Gradskom kazalištu Sisak i to ne samo posao kostimografa, nego ste se prvenstveno bavili scenskim pokretom, jer ste radili kao plesni pedagog u Sisku više od 30 godina, a za šta ste nagrađeni i Godišnjom nagradom Grada Siska za uspješan pedagoški rad i kreativni rad s dje-

com i mladima na području savremenog plesa. Ples je Vaše, ako se ne varam, primarno zanimanje, sfera interesovanja?

Plesni sam pedagog preko 35 godina u Domu kulture *Kristalna kocka vedrine* u Sisku, gdje su kroz Plesni studio prošle tisuće plesača od kojih su mnogi nastavili plesno obrazovanje završivši škole klasičnog baleta i suvremenog plesa. Iza sebe imam preko šezdesetak predstava za djecu i mlade s kojima smo gostovali diljem Europe i Indije, na mnogobrojnim amaterskim kazališnim festivalima, gdje sam dobila niz nagrada za istraživanje u kazalištu, režiju, koreografiju, doprinose u razvoju plesnog teatra u svjetskoj organizaciji *Aita*. Članica sam stručnog savjeta za ples Hrvatskog sabora kulture. Sa svojim koreografijama i predstavama sam sudjelovala na *Eurokazu*, *Tjednu suvremenog plesa*, *Susretima plesnih ansambala Hrvatske*.

Za sve to vrijeme, osim scenskog pokreta, imali ste i „izlete“ u svijet kostimografije. Zašto, kako je došlo i do takvih angažmana?

Od kad sam davne 1979. godine osnovala svoju plesnu skupinu, uz koreografiranje, oduvijek su me zanimali kostimi, scena i rasvjeta kao neodvojivi dio scenskog

prikaza. Pogotovo kad sam počela raditi predstave prema vlastitom predlošku, uviјek su tu bila i razmišljanja o vizuali predstave. Nakon dugo vremena odlučila sam se za upis na Preddiplomski studij Kazališno oblikovanje na Umjetničkoj akademiji u Osijeku gdje sam se bavila oblikovanjem lutaka, scenografijom i kostimografijom, a nakon toga sam upisala Diplomski studij Kostimografija za kazalište, film i multimediju. Pošto sam u horoskopu blizanac jasna je ta želja i interes u više područja jer u svakoj blizanki ima nekoliko žena.

Vodite se tim da je „umjetnost jedini način da se pobegne, a da ne napusti dom“. Koliko nam je važno to bježanje i kako znati kada treba pobjeći?

To su inače riječi čuvene koreografinje Twyle Tharp, širokoj javnosti poznate kao koreografinje filmske adaptacije mjuzikla *Kosa*. U ovo čudno vrijeme kreativnost je od izuzetne važnosti kako bismo mogli opstati. Jasmin Novljaković moj dugogodišnji partner, glumac u predstavi *GospOUDinNOUbadi*, redatelj i docent na Odsjeku za kazališnu umjetnost na AUKOS-u dobar je suputnik u bijegu u kreativnu paralelnu stvarnost koja se isprepliće sa svakodnevnim životom.

PRONAĐITE SEBE U MOJIM DJELIMA, UČINIĆETE ME PRESREĆNIM!

Razgovarao Dejan Jovičić

Višestruko nagrađivani književnik, scenarist i autor nekolicine dokumentarnih filmova, jedan je od članova stručnog žirija ovogodišnjih Susreta u Brčkom. Prof. dr. Nedžad Ibrahimović, obrazovao se u BiH, Holandiji i Sjedinjenim Državama. Iznimno je bitna ličnost u našoj kulturi.

Susreti se odvijaju u vanrednim okolnostima, zaslužuje li sama organizacija ocjenu više zbog toga?

Stvarno odajem svaku hvalu i počast cijeloj ekipi koja je ovo organizovala jer je sada puno teže organizovati Susrete i pozorišne predstave nego u normalnim uvjetima. Tako da ja, svima skidam kapu. Niz je tu problema, od tehničkih do organizacionih i do samog nagovaranja teatarskih kuća da dođu i da se ne boje nastupa. Ogroman posao je napravljen i ja im na tome čestitam!

Posebnu notu Susretima daje i kvalitetan prateći program, da li je to referenca koja posebno izdvaja ovu manifestaciju?

I na drugim pozorišnim okupljanjima takođe postoje propratni programi. Pojavljuju se u Zenici, na MEESU, u Sarajevu. U Mostaru, naravno. Nije to neka naročita posebnost koliko to što se sada Susreti organizuju u ovakvoj društvenoj, socijalnoj i psihološkoj situaciji u kojoj su ljudi prvi depresivni, uplašeni za egzistenciju, za socijalna pitanja. To je u svakom slučaju, organizatoru još jedan plus.

Društvena zajednica nalazi se u značajnom stepenu dekadencije. Može li teatar ponovo da se isprofiliše kao važan faktor pri kulturnom uzidanju pojedinca ali i cjelokupne zajednice?

Ne može! Teatar nije ni bolji ni gori nego što je bio prije pada u dekadenciju. Dakle, naš teatar je u biti poslednjih 15 godina, u programskom i kvalitativnom smislu, koliko ga ja pratim, na istom nivou. Nije društvena situacija, dekadencija, nešto što će pružiti pad estetske vrijednosti pozotića. Naprotiv, to može biti dobra inekcija za bolji teatar. Poznati su dokazi iz prošlosti da su u teškim uslovima nastajala velika pozorišna, filmska, književna djela. Nije izravan odnos društvene i umjetničke dekadencije, vrlo je slojevit i ne može se jednoznačno to povezati.

Prema Vašem mišljenju, koje su najveće anomalije modernog društva? Šta čovjeka najviše tiši?

Ja mislim da je to nedostatak optimalne projekcije kako su to zvali ruski formalisti. Ljudi ne vide sebe u budućnosti na način koji će im omogućiti vedar pogled. To se vidi jer nemate više onog sjaja i nade u očima kao što se moglo imati u nekim boljim i sretnijim vremenima. Mi skoro da već živimo u prošlosti. Budućnost je tako blizu došla sadašnjosti, ona je tako kratkog dobačaja iz ovog vremena da je skoro došla do sadašnjosti. A što se tiče balkanskih društava, mi svi živimo u prošlosti. Istorija nam je, ne samo učiteljica, nego i zla mačeha!

Objavili ste sedam autorskih knjiga, nekoliko zbornika, koju temu najviše ističete i za koje djelo vas vežu najsnažnije emocije?

Ja sam se jedno vrijeme bavio naukom, dok sam to morao kao profesor na fakultetu. Zatim sam prešao na eseistiku, pisao eseje i onda sam konačno počeo da se bavim beletristikom. Pišem poeziju i prozu. I ne znam ni o čemu pisati osim o samom sebi i ukoliko neko u tim mojim knjigama pronađe nešto identično sebi, nešto što liči na njega samog, onda je to najveća satisfakcija za mene kao pisca.

SUSRETI U DOBA KORONE

Piše: Suvad Alagić

*Samo na drvetu sa gorkim korijenom rastu
slatki plodovi*
Narodna poslovica.

Ovogodišnji regionalni Susreti pozorišta/ kazališta u Brčkom, 37. po redu, po prvi put su se odvijali u uslovima panedemije uzrokovane virusom korona, a neizvjenost održavanja Sureta trajala je bukvalno od samog početka, do proglašenja pobjednika ovogodišnjih Susreta.

Prva predstava, početak Sureta i prvi dvostruki šok; odlična predstava koja govori o položaju pozorišta i kulture u društvu, ali u dvorani Doma kulture bez prisutva publike!? I mada su glumci bili u čudu, jer prvi put igraju predstavu bez publike, dobru predstavu koju su, sem za svoj repertoar radili namjenski i za Surete teatra u Brčkom, i nevjerica, i tuga, i šok, prigušeni inat, i iskonska potreba da se predstava odigra, da glumac na „daskama koje život znaće“ postoji i u DOBA KORONE, bez publike, ali zbog predstave, pozorišta/kazališta, umjetnosti, kulture, magije zrcala u kojem se proz predstavu i tetar zrcali(e) i naš život(i), sudbina, nada, vjera, ljubav i traženje izlaza iz lavirinta u koji smo ubačeni protiv svoje volje.

Drugo jutro i drugi dan, već se disalo lakše, ostvarene su prve komunikacije sa glumcima, rediteljima, scenografima, inspicijentima, publika je putem HIT TV Brčko i linka Sureta mogla da gleda, putem „Hronike Sureta“ Radio Brčkog, da sluša, i putem mnoštva portala mogla da čita, ono što najviše voli, ono što se ne može nadomjestiti, kompenzirati, provući kroz neku drugu dimenziju i izostaviti - predstavu, dramu i glumce. Magiju i ritual i radnju koja postoji samo u umjetnosti.

Ovogodišnji Sureti pozorišta/kazališta u Brčkom, zaista su bili drama za sebe. Nakon tri predstave koje su igrane u dvorani Doma kulture i nakon toga emitirane

putem medija, jer zbog propisanih zakonskih mjera zaštite od korona virusa i pandemije u kojoj se nalazimo, publika nije mogla biti u dvorani, došla je i prva predstava putem video-linka, ili video zapisa. Dobro je Susreti idu dalje. Nit kontnuiteta 37. Sureta pozorišta/kazališta u Brčkom nastavlja se, ali Bilten, šta sa razgovorima sa protagonistima predstave, pozorišnim kritičarima, teatrolozima i svima koji su uključeni u Festival, od direktora Festivala Jakova Amidžića, umjetničkih direktora, novinara... i onda se lijepo dosjetimo mi novinari da živimo u eri IT tehnologija.

Naravno da ja nisam Šekspir, a nemam ni kraljetvo, ali radosno sam uzviknuo „Dajem kraljetvo za meil“. I prokinulo je. Krenulo je. Obilje dobrih intervjuja, članaka, kritika, osvrta, sve se slilo u redakciju Biltena Sureta, a kako je bilo gl. i odg. uredniku kojeg sam već pomenuo i uredniku Almiru Zalihiću, nekom drugom zgodom.

Kad sam prelistao prva dva broja biletne mojoj sreći nije bilo kraja, od prijeloma, sadržaja, štampe, Bilten za najveću ocjenu. I da. U ime svih mojih kolega koji su radili za Bilten ili druge medije hvala veliko svim akterima predstava koji su odgovarali meilom na naša pitanja, od Banjaluke, pa preko Mostara, Beograda, Zenice, Osijeka, Sarajeva, pa opet do Beograda, i konačno - Zagreba. Hvala im do srca, jer veliki su to umjetnici i veliki su to ljudi. Iskreno!

Zavjesa na 37. Susrete pozorišta/kazališta u Brčkom lagano se spušta, malo smo tužni jer je čarolija načas prekinuta, ali i veseli i ustreptali što su Susreti preživjeli i respirator, i pokazali i dokazali da je kultura, teatar i umjetnost itekao žilav medij. Neuništiv.

Ovozemaljske i onozemaljske sile hvala vam!

Budimo odgovori i tačno onokiko koliko smo voljeli i ljubili Surete u Brčkom, a oni nam uzvratili istom mjerom, čuvajmo se korona virusa i poštujmo epidemiloške mjere, da bismo dogodine imalo Surete i naslov SUSRETI BEZ KORONE. Lp svima, iskreno i od srca. VIDIMO SE I DOGODINE U BRČKOM!

М(Д)АСКЕ КОЈЕ ЖИВОТ ЗНАЧЕ!

завршени XXXVII Сусрета позоришта/pozorišta/kazališta Брчко дистрикта – још једна победа театра

Пише: Предраг Нешовић

Да ли постоји стварање без приказивања...
Аристотел

ФРАГМЕНТИ И СЕЋАЊА

Ритуал одласка у позориште одскора се променио настанком неконвенционалних прилика и транзицијом. Позоришне зграде (иако већина споменици културе) прерасће у тржнне центре. Изгледа да су Сусрети позоришта/pozorišta/kazališta једини (једни) од оних старих, сад и носталгичних институција времена (тзв.) бољег живота. Брчко је овим, као и прошлих година, показало да није изгубио (конфузни) идентитет или како обичан свет воли да каже „души”.

Сусрети нису као и сваки фестивал који траје скоро пола века. Имали су величанствене дане, још величанственије гости, онда горке и туробне дане, када осам пута нису уопште имали никакве дане. Сусрети за генерацију која их је стварала почетком седамдесетих има суштествени значај најважнијег ПОЗОРИШНОГ фестивала. Брчко тог времена био је метропола где су позоришне (и књижњиве) звезде биле уобичајени след догађаја због специфичне геополитичке стратегије епохе. СФРЈ је зато била и специфична земља/пројекат који је био модеран у свом времену. Иако могуће чвориште тадашње позоришне културе, у овој земљи су ствари касниле све до краја осамдесетих, када је постојало магновење да је живети у СФРЈ било исто као и живети у Малмеу, Гштаду, Ротердаму или Милану.

СУСРЕТИ УТОЧИШТЕ ЖИВОТА

Сусрети позоришта/казалишта као савременик турбулентних догађања је од чворишта постао тихи сведок радикалних политичких, националних и социјалних размишљања. Зато су надолазеће генерације градиле сопствену митологију од Фестивала, на нивоу стварања Прве пролетерске са незао-

билазним „устао сам у пет да бих у шест био у реду на минусу, али се исплатило”. Данас, када је концепт чекања на улазницу потпуно превазиђен, ондашњи романтизам је постао сентиментални курцшлус.

Они малобројни ентузијасти опхрвани ностагијом сећања повратили су величанствене дане настајања Сусрета који им припадају. Сусрети су поново изворна вредност овог града, којима треба одати почаст као најбољој позоришној манифестацији која је заиста задужила град и поставила темеље модерног Брчког. Својим присуством даје особен печат Фестивалу да се на сцени покаже права демонстрација и школа глуме са различитих културних простора. Као некад, у помало заборављене дане, љубитељи театра (ујако, јако смањеном броју) и овог новембра су хрили на представе и тиме сами исписивали још једну од најлепших страница чуvenог Фестивала.

Након сваке представе напуштао сам дворану претужан, али и необично оснажен. Имамо се зашта борити (и морамо). Амицић и ова храбра поштена дружина „последњих (позоришних) мохиканаца” несебично су нам понудили лекцију. Позвали нас да једни другима све мање будемо ћубрад, а све више раме ослонац, светионик у тами, да извучемо клице поштења из подрума наших душа, чак и онда кад изгледа да је поредак умирања/одлазака отишао доврага.

Још једном вреди истаћи изузетне инвентивне резултате такмичарских представа. Програм Сусрета ове године је као и претходних година био оплемењени новим формама и детаљима, чиме су доприносили високом уметничком нивоу. Морамо истаћи важност успостављене међуинституционалне сарадње у организацији Сусрета у граду.

Скинимо маске, господо, заувек, притом вратимо се оним величанственим данима, с правом одајмо признање Организатору, граду домаћину, који је пуног срца дочекао све нас, драмске ансамбле и сараднике, с различитих простора, и учинио све да и ови Сусрети буду на највишем професионалном (и безбедносном?) нивоу. На сцени Дома културе у Брчком све је блистало од сјајних глумачких креација.

Довиђења до следећих Сусрета (без маски) 2021. године!

НЕ СПУШТАЈТЕ ЗАВЕСУ!

ТАКО ЈЕ МОРАЛО

Пише: Миљана Ђурђевић

Позориште је живи визуелни контакт са глумцима. То је једини начин да се у својој пуноћи доживи позориште. Позориште је доживљај, барем је мени велика потреба, али шта ћете, изгледа да је ове године морало тако, да се сачува континуитет - каже наша суграђанка

Да нам је неко само годину дана раније рекао да ће се ове године позоришне представе на Сусретима играти без публике, или чак да ће се поједи-не представе моћи пратити само путем локалне ТВ или на интернету тешко бисмо се суздржали да му не кажемо да није нормалан. Ето, то нам се дододило. Наравно за све је крив само један малецки вирус, толико мали да од њега не смијемо ни у позориште!

Шта да напиши новинар који добије редакционски задатак да направи текст и анкету о томе шта грађани мисле о формату овогодишњих сусрета. Да ли су пратили представе на ТВ или интернету. Прво, тешко је из прве наћи и анкетирати оног ко је до сада пратио представе јер је то услов да направи разлику овогодишњих од ранијих. Али, уз пуно напора, мислим да смо дошли до добрих одговора из којих се може извући коректна аналитика.

“Покушала сам да гледам на телевизији, али не иде. Позориште је живи визуелни контакт са глумцима. То је једини начин да се у својој пуноћи доживи позориште. Позориште је доживљај, барем је мени велика потреба, али шта ћете, изгледа да је ове године морало тако да се сачува континуитет” - каже Ружица која каже да има редовно завршен факултет и да сваке године уживо погледа двије-три представе на Сусретима.

Машински инжињер, који не жели да му се помиње име, иначе велики заљубљеник у позориште и

сликарство: “Наравно да сам пажљиво погледао. Ве-лика је штета што није могло уживо, јер је селекција била прилично коректна. Можда би требало тражити неке приступачније модусе за публику у оваквим си-туацијама, јер позориште је за гледаоца жива ствар, и мислим да је у томе и смисао позоришта. Искрено, мислио сам да ће Сусрети бити одгођени или отказани, и то не би било неразумно”

Покушали смо да питамо некога млађег. Доста њих узвраћа контрапитањем: А где се то и шта догађа? На ТВ пратимо понеки филм, а на интернету фејсб-учимо, и играмо игрице. Ипак, студентица Јована каже: Прије дviјe године сам погледала dviјe пред-ставе на Сусретима а прошле године нисам дошла до карте. Чула сам да ове године могу све да “пратим без карте”, али на жалост нисам погледала ни једну представу.

И на крају, ишло је како је морало. Уложен је ве-лики труд да се на, за позориште, неуобичајен начин дође до публике. Очигледно представе су пратили они који сваке године чекају у реду за карте, и који имају културолошку потребу за позориштем. Они који се нису јагмили ранијих година за карте, очи-гледно су “он лине” сусрете преспавали. Можда је ово и прилика да се уради дубља анализа и да се раз-мисли како у будућности што више младих довести у позоришну салу.

POBUNA OBESPRAVLJENIH I ZABORAVLJENIH

Piše: Mladen Bičanić

U drugu polovinu XXXVII Pozorišnih/kazališnih susreta u Brčkom uvelo nas je Hrvatsko narodno kazalište iz Osijeka, dramom „Žene u crvenom“ podnaslovom komedija, a prazvedenom još 2013. godine u koprivničkom Ludens teatru. Autor je Davor Špišić, rođen u Osijeku 1961., scenarist, prozaik, dakle pripovjedač i romansijer, ali i dramatičar koji je ostavio trag u hrvatskom teatru. Predstavu je režirao njegov po godinama gotovo vršnjak, Damir Mađarić /Koprivnica 1959./, on također piše za pozorište, dosta prevodi i svakako nije ime nepoznato u kazališnom miljeu, a u osječkoj predstavi, osim režije, potpisuje i scenografiju i kostimografiju. Četiri su glumice u igri, po vremenu izlaska na scenu i ulogama koje im je namjenio autor to su: Anita Schmidt, kao Tamara, žena letaćica, Nora, žena s pjenom na usnama, igra je Petra Bernarda Blašković, Antonija Pintarić u roli Dinke, žene istjerivačice i Andja, žena u represiji, uloga je to Ljiljane Krička Mitrović.

Ono što povezuje junakinje ove crnoumorne, po nekada i groteski bliske kazališne storije, sudbina je jedne porodice o kojoj možemo čitati svakodnevno na stranicama novina, u rubrici o ovrhama. Naime, majka Tamara i kći Nora nisu više u stanju otplaćivati dospjele rate za stambeni kredit i prijeti im neminovna ovrh, odnosno oduzimanje stana u kojem žive. Da bi to sprječile, Tamara, nekada stjuardesa koja pamti i „sretne dane“ odluči se na otmicu bankovne činovnice koja se pojavi na vratima kako bi najavila ovru, ona je ujedno i kći vlasnika banke, a sasvim slučajno, na vlastitu inicijativu, u sve se uplete i nespretna policajka, kojoj također prijeti otkaz na poslu zbog dobrog srca – ona naime, ne može provoditi strogu dresuru nad povjerenim joj psima, belgijskim ovčarima, koji su njezni jedini ljubimci i svjetlo u životu! Kći Nora, s druge strane, također je bez posla već deset godina, otkaz je dobila u pivovari nakon što se je viljuškarom zaletila u gajbe piva zbog nesretne ljubavi – ne treba ni naglasiti da se cijelo vrijeme ne odvaja od boce piva, njezinog jedinog zadovoljstva...

Četiri tako sudbinom povezana ženska lika u središtu su tog Špišićevog komada, vođenog cijelo vrijeme na toj tankoj granici lagane komedije, ne bez crnoumornih nota, možda i izleta u grotesku, sa dosta satiričnih žaoka uperenih prema društvu u kojem živimo i koje dopušta da se takve, prave male drame, događaju tu, oko nas. Sve nas u predstavi upozorava da nam se tako nešto može dogoditi a da to i ne slutimo, pozornica nas uvodi u njihov skromni život čak i malim scenografskim naznakama: prozor je raštiman, ne da se zatvoriti, stalno je propuh, mati donosi „second hand“ karanfile jer su u pola cijene, frižider je gotovo prazan – tako živi današnji prekarijat, uz stalnu prijetnju ovra i iseljenja iz vlastitog stana zbog nemogućnosti otplate pristiglih rata. Negdje pred sam kraj, Tamara, koja cijelo vrijeme vodi igru i sigurna je da će, makar i u tako bezizlaznoj situaciji pronaći izlaz, izgovara kraći monolog, krik i vapaj malog čovjeka koji

se pobunio i odlučio moćnicima sve skresati u lice: „Vani je sranje. Narod je gladan, a glad je opasna, to znaju i najgluplje vlade. Ta đubrad još okljeva, još se zadovoljavaju time da nas istjeruju iz jadnih stanova, deložiraju i cipelare pred kamerama i tabloidima, ali već sutra će nas i u logore trpati zbog dugova. Barem jeftinih lokacija za logore imaju: sve te šoping hramove koji zjape prazni, propale sportske dvorane i velebne stadione... Sve će to oni koliko sutra napuniti jadnim narodom, a vlasnicima lokacija još isplatiti poticaje. Pa ova će zemlja samu sebe požderat od pohlepe. E ne dam! Možda sam matora, ali ja ћu se boriti, dok ide. Ovo mora završit na barikadama i s krvavim glavama, nema druge.“

Špišić, ali ni Mađarić, kao redatelj, ne grade predstavu na tom tragu, na pobuni potlačenih i prezrenih, oni samo ovlaš dodiruju temeljni problem, navješćuju ga ali ne razrađuju, ne ulaze u njegovu suštinu, zadovoljavaju se tek komikom i pokojom situacijom kojom ga detektiraju, u najboljem slučaju sve prepustaju glumicama na kojima je lavovski dio posla da iznesu sve ono prikriveno i nedorečeno u samom dramskom tkivu i njegovoj inscenaciji. A mogla je to biti punokrvna, žestoka satirična tragikomedija koja nikoga ne bi mogla ostaviti ravnodušnim.

Овог пута не играмо пред живом публиком, него на ултра модеран начин, онлајн путем

Пише: **Мјаја Ковачевић**

Текст за представу „Арзамас“ Ивана Димић радила је према свом истоименом аутобиографском роману, који је добио и Нинову награду. Како сте га доживјели када сте га први пут прочитали?

Роман ме одушевио. Многи су одмах рекли да ово може да се адаптира за сцену. Сјајни су дијалози. Душко Ковачевић и Звездара театар су то препознали и тако је Ивана Димић, списатељица, чију веома плодну каријеру пратим одавно, то и ученила. И, ето представе и нас у њој. Нажалост, овог пута не пред живом публиком, него на ултра модеран начин, онлајн путем. Била ми је част што сам срађивала са својим колегама Ланетом Гутовићем и Нелом Михаиловић, као и редитељком Љиљаном Тодоровић.

Мјајке су најважније у животу сваког човјека. Да ли нам лик мјајке који глумите у представи „Арзамас“ управо на то указује?

Однос између мјајке и ћерке понекад је мимо свих правила. Ова мјајка воли да живи, да ужива у животу, да се лепо и скупо облачи. Негде је веома себична. Наравно, она воли своју ћерку, али на свој начин. А, ћерка јој се у свему супротставља на свој начин. Можда, тек на крају, схватимо да нам је мјајка нешто

најважније, али често, док су живе, тога нисмо свесни.

Мјајке су увијек ту за дјецу, брину о њима и када су добро и када нису. У представи мјајка се разболијева, а ћерка мора бринути о њој. Како се обје сналазе у тој ситуацији?

Многе мјајке се уопште не брину за своју дјецу. У нашој представи мјајка је у почетку здрава и иако има преко 80 година, вади возачку дозволу, машта о томе да купи нова кола, облачи се младалачки. Деца би да родитеље много раније, него што им дође време, сместе по страни и обуку у сиве боје. Мјајка се томе веома противи. Временом постаје болесна. А ћеркину бригу доживљава и као контролу и као тортуру. Не једанпут јој каже - свекрво. И за бригу треба имати меру. С друге стране, мајчина грубост прелази све границе, да би их, на крају, болест довела једну до друге.

Одлазак мјајке је болан за дијете. Шта у том тренутку осјећа лик који глумите, са каквим емоцијама је суочен, колико је тај одлазак болан за њу?

Одлазак мјајке почиње пре њеног физичког одласка. Одлазак мог лика није болан, јер она полако почиње да се губи. У таквим ситуацијама, можда, је најбоље да човек оде што пре.

И на крају, љубав се чини као најбоље рјешење, као спас у задњи час, као лијек за све болести. Је ли то порука ове представе? Чему нас она учи?

Ми нисмо размишљали о поруци. Она ће сама пристићи из приче коју говори Лане Гутовић као 'Смрт' или из једне реченице на крају – А, могло нам је бити много боље. Тога смо обично свесни када је већ крај. Живот, веома често, прође у сталним сукобима, незадовољствима, надметањима,. Наравно, ту је стално присутна и љубав, која се појави када је најтеже и када је, можда већ крај. То је као река која је на путу према ушћу и брза и спора и руши све пред собом, али када се приближава свом крају, односно ушћу, постаје некако мирна. Тако бива и са нашим животима. Тада постајемо толерантнији и појављују се нека нова осјећања која их раније нисмо показивали.

KAZALIŠNE VREDNOTE BRANKA GAVELLE

Pišu: Srdjan Vukadinović i Jakov Amidžić

Jedan od rodonačelnika južnoslovenskog kazališnog ambijenta Branko Gavella je rođen 29.jula/srpnja 1885. godine u Zagrebu. Preminuo je u rodnom gradu 08. aprila/travnja 1962. godine. Široki je kazališni dijapazon Branka Gavelle. Bio je kazališni reditelj, ravnatelj teatra, teatrolog, kazališni kritičar, prevodilac i pedagog. Pisao je i pod pseudonimom Brankač i Aleksandar Mautner. Gimnaziju je završio u Zagrebu, a filozofiju, germanistiku i slavistiku u Beču, gdje je i doktorirao 1908.godine. Prvi radni angažman dobija 1909. godine u zagrebačkoj Sveučilišnoj knjižnici. U profesionalni rediteljski kazališni život ulazi 1914. godine, kada i potpisuje prvu režiju u zagrebačkom Hrvatskom narodnom kazalištu. Režirao je u gotovo svim južnoslovenskim kazališnim sredinama. Režirao je i u kazalištima u Češkoj, Slovačkoj

i Italiji. Ukupno je postavio 279 dramskih i operskih djela pri čemu se posebno ističu režije hrvatskih i južnoslovenskih autora: Marina Držića, Ivana Gundulića, Tita Brezovačkog, Miroslava Krleže, Milana Begovića, kao i djela klasičke (Shakespearea, Pirandella, Wagnera i dr.

Utemeljitelj je Akademije za kazališnu umjetnost u Zagrebu (1950), te jedan od osnivača Zagrebačkoga dramskog kazališta (1953), danas Dramskoga kazališta "Gavella". Bio je redovni član JAZU (1961), danas HA-ZU..

U kulturni život se javio 1910. godine kazališnim kritikama u zagrebačkom njemačkom dnevniku "Agramer Tagblatt". Kritike je, uz manje prekide, pisao do 1918. godine, sarađujući istovremeno u "Savremeniku" i "Hrvatskoj njivi".

Naročiti značaj njegovog teoretskog ispoljavanja sadržan je u spisima o problemima glumčeva stvaralaštva. Prvotno to analizira u Krležinu časopisu "Danas" (1934), postulirajući bit glume kao "suigru" između glumca i gledatelja, utemeljenu u psihološkoj "višesložnosti glumčeve ličnosti".

Od 1950. godine objavljuje niz studija i eseja o hrvatskim dramatičarima i pjesnicima (Držić, Mažuranić, Šenoa, Vojnović i posebno Krležu), književnih "portreta" (D. Boranić, M. Kombol, Lj. Babić) i nastavlja ranija istraživanja o "estetici kazališta i glume", dok metodom teatrološke sociologije raspravlja o stilskim obilježjima hrvatskoga glumišta i njegovom odnosu prema svojem "kazališnom susjedstvu".

Smisao i cilj vlastitog djelovanja Gavella je tražio u trajnoj i neraskidivoj uzajamnosti "književnosti i kazališta", kojom je sinkretičkom formulom prožeta njegova rediteljska poetika i protkano književno stvaranje.

Od fikcionalnih djela objavio je deseterački "govorni zbor" pod nazivom „Pjesma radu“ ("Spremnost", br. 62, Zagreb, 1943), a u rukopisu je ostao "govorni oratorij" u stihovima „Put Hrvata“ (1944; ostavština u Zavodu za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe, HA-ZU), pisan manjom Nazorovim Hrvatskih kraljeva. Dramska djela i operska libreta prevodio je s francuskoga, njemačkoga, talijanskoga, češkoga i engleskoga (Shakespeareov „Macbeth“, „Kako vam drago“ i „Henrik IV“).

Najznačajnija djela Branka Gavelle, u teorijskom smislu, sa kojima su uspostavljeni određeni kvalitativni standardi rada u kazalištu su: „Hrvatsko glumište“ – analiza nastajanja njegovog stila, Zagreb, 1953, 1971, 1982; „Glu-mac i kazalište“, Novi Sad, 1967; „Igralec in gledališće“, Ljubljana, 1968; „Književnost i kazalište“, Zagreb, 1971; Izabrana djela, PSHK, knj. 86, Zagreb, 1971, kao i „Drama i teatr“, Moskva, 1976. Veliki kazališni mag, kao što je bio Branko Gavella, prisutan je u kazališnom životu južnoslovenskog ambijenta od sredine prve dekade pa do prvih godina šeste decenije XX vijeka.

Rediteljski angažmani Branka Gavelle, kada je u pitanju južnoslovenski kazališni prostor, vežu se, uglavnom, za tri područja, i to: Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu i Srbiju.

U Hrvatskoj je Gavella najviše reditejljskih postavki uradio u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu. Međutim rediteljskim postavkama treba naglasiti sledeće njegove režije u hrvatskoj nacionalnoj kazališnoj kući:

„Messinska vjerenica“, sezona 1913/1914; „Boleslav“, sezona 1917/1918; „Divlja patka“, sezona 1917/1918; „Svićeňjak“, sezona 1917/1918; „Kako vam drago“, sezona 1917/1918; „Tajna“, sezona 1918/1919; „Othello“, sezona 1918/1919; „Opojenost“, sezona 1918/1919; „Osloboditelji“, sezona 1918/1919; „Alan-ku“, sezona 1918/1919; „Bezdan“, sezona 1918/1919; „Kao vihor“, sezona 1918/1919; „Knez od Semberi-

je“, sezona 1918/1919; „Marojica Kaboga“, sezona 1918/1919; „Mercadet“, sezona 1918/1919; „Dijete Ljubavi“, sezona 1919/1920; „Stradaoci“, sezona 1919/1920; „Slugani“, sezona 1919/1920; „Smrt Smailage Čengića“, sezona 1919/1920; „Galicija“, sezona 1920/1921; „Liječnik u dilemi“, sezona 1920/1921; „Ljubav bdije“, sezona 1920/1921; „Materinska ljubav“, sezona 1920/1921; „Ukroćena goropad“, sezona 1920/1921; „U Bečkom novom mjestu“, sezona 1920/1921; „Ponoć“, sezona 1921/1922; „Dubravka“, sezona 1922/1923; „Golgota“, sezona 1922/1923; „Sin“, sezona 1922/1923; „Kralj Rikard III“, sezona 1923/1924; „Veličajni rogonja“, sezona 1923/1924; „Požar strasti“, sezona 1923/1924; „Vučjak“, sezona 1923/1924; „Maškarete ispod Kuplja“, sezona 1923/1924; „Adam i Eva“, sezona 1924/1925; „Baš Čelik“, sezona 1924/1925; „Božiji čovjek“, sezona 1924/1925; „Michelangelo Buonarroti“, sezona 1924/1925; „Noć svetih triju kraljeva ili Kako god želite“, sezona 1924/1925; „Diogenes ili Sluga dveh zgubljeneh bratov“, sezona 1925/1926; „Pustolov pred vratima“, sezona 1925/1926; „Pirovanje“, sezona 1925/1926; „Sveta Ivana“, sezona 1925/1926; „Požar strasti“, sezona 1933/1934); „Suton“, sezona 1933/1934; „Postojani princ“, sezona 1934/1935; „Konjanička izvidnica“, sezona 1935/1936; „Mati-ja Gubec“, sezona 1935/1936; „Nasukani“, sezona 1935/1936; „Svadba Krečinskog“, sezona 1935/1936; „Na Božjem putu“, sezona 1936/1937; „Subota“, sezona 1939/1940; „Pir mladog derenčina“, sezona 1939/1940; „Slava njima!“, sezona 1939/1940; „Bez-dan“, sezona 1940/1941; „Ifigenija na Tavridi“, sezona 1940/1941; „Sin domovine“, sezona 1940/1941; „Po-vratak“, sezona 1940/1941; „Večeras improviziramo“, sezona 1940/1941; „Razbojnici“, sezona 1940/1941; „Hasanaginica“, sezona 1941/1942; „Husein-beg Gradaščević“, sezona 1941/1942; „Zora uskrsnuća“, sezona 1941/1942; „Majstori“, sezona 1942/1943; „Minna von Barnhelm“, sezona 1942/1943; „Vile-nik“, sezona 1943/1944; „Kazna“, sezona 1948/1949; „Suton“, sezona 1949/1950; „Divlja patka“, sezona 1950/1951; „Vučjak“, sezona 1950/1951; „Agame-mnon“, sezona 1951/1952; „Leda“, sezona 1952/1953; „Cezar i Kleopatra“, sezona 1953/1954; „Diogenes“, sezona 1959/1960; „Diogenes ili Sluga dveh zgubljeneh bratov“, sezona 1959/1960; „Dubravka“, sezona 1960/1961, u produkciji HNK Zagreb.

Pored zagrebačkog HNK, Branko Gavella je, kada je riječ o hrvatskom kazalištu, režirao i značajan broj predstava u Zagrebačkom dramskom kazalištu, današnjem, GDK „Gavella“. Treba pomenući sledeće komade u GDK, koje danas nosi njegovo ime: Miroslav Krleža, "U logoru" (1954) i „Golgota“ (1954); Marijan Matković, "Na kraju puta" (1955); William Shakespeare, "Kako vam drago" (1955); Jovan Sterija Popović, "Kir Janja" (1956); Slavko Kolar, "Svo-

ga tela gospodar” (1956); William Shakespeare, “Macbeth”, (1957); Graham Green, “Zatvorene sobe”, (1959) i Marin Držić, “Tirena”, (1959).

Kada je u pitanju Bosna i Hercegovina Branko Gavella potpisuje dvije režije u sarajevskom Narodnom pozorištu, i to: „Dundo Maroje“ (sezona 1942/1943) i „Hamlet“ (sezona 1942/1943), u produkciji NPS.

Dva velika teatarska centra u Srbiji (Novi Sad i Beograd) su značajni za režije Branka Gavelle. U Novom Sadu režira na sceni SNP, koje se u tom razdoblju, kada Gavella u njemu potpisuje režije, naziva, prvo, Novosadsko – Osječko pozorište, a potom i Narodno pozorište Dunavske banovine. Na pomenutoj(im) scene(ama) Gavella je rediteljski uobličio sledeće komade:

„Leda“, sezona 1929/1930; „Rodoljupci“, sezona 1929/1930; „Topaz“, sezona 1929/1930; „Na tri kralja ili kako hoćete“, sezona 1929/1930; „Na kraju puta“, sezona 1930/1931; „Bekstvo“, sezona 1931/1932; „Dubrovačka trilogija“, sezona 1931/1932, u produkciji Novosadsko-Osječkog pozorišta
„Hamlet“, sezona 1937/1938; „Bogojavljenjska noć“, sezona 1938/1939, u produkciji Narodnog pozorišta Dunavske banovine.

Režije Branka Gavelle u Beogradu vezane su za dva pozorišta i to: Narodno pozorište i Jugoslovensko dramsko pozorište. Među rediteljskim postavkama u Beogradu treba naglasiti sledeće komade Branka Gavelle:

- „Karlovata tetka“, sezona 1926/1927; „Magbet“, sezona 1926/1927; „Pirovanje“, sezona 1926/1927; „Ukroćena goropad“, sezona 1926/1927; „Džaz-band“, sezona 1927/1928; „Henrik IV“, sezona 1927/1928; „Siranu od Beržeraka“, sezona 1927/1928; „U agoniji“, sezona 1927/1928; „U Bečkom Novom Mestu“, sezona 1927/1928; „Dogoreli krov“, sezona 1927/1928; „Dubrovačka trilogija“, sezona 1928/1929; „Gospoda Glembajevi“, sezona 1928/1929; „Hasanaginica“, sezona 1928/1929; „Rodoljupci“, sezona 1928/1929; „Henri IV“, sezona 1952/1953; „Henri IV“, sezona 1952/1953; „Kir - Janja“, sezona 1955/1956, u produkciji Narodnog pozorišta Beograd
- „Dubrovačka trilogija“, sezona 1957/1958; „Ifigenija na Tauridi“, sezona 1959/1960, u produkciji Jugoslovenskog dramskog pozorišta.

Kazališni komadi, obično, traju onoliko koliko traje i njihovo repriziranje, a onda nestanu. Međutim, režije Branka Gavelle, iako je poslednja urađena početkom 60-ih godina XX vijeka, ostaju da se pamte u pričama još uvijek živih protagonisti ili gledatelja. Ne rijetko mnogi od savremenih reditelja, a pogotovo ako su bili Gavellini studenti, naglašavaju kako bi neko scensko rješenje izgledalo u vizuri ovog velikog reditelja južnoslovenskog prostora.

Njegove režije ostaju i kazališnim profesionalcima da bi se njima bavili i u njima pronalazili sve ono što nije

diletantizam, provincijalizam i banalizacija u kazališnoj umjetnosti. A Branko Gavella je bio najoštrijii kritičar takvog stanja „duha kazališne svijesti“.

Tekstovi dramskih spisatelja, a pogotovo oni koji su adaptirani ponekad i nisu toliko zanatski vješti. Da bi se neko bavio kazališnim pisanjem zanat je bitan preduslov. Ono što je značajno bilo za Branka Gavella prilikom odabira dramskih predložaka, koje će rediteljski uobličiti, je to što su po svojoj sadržajnoj i dramaturškoj strukturi imali malo sličnosti. Ali svi tekstovi ispod kojih stoji rediteljski Gavellin potpis su slični po zanatskom umijeću. I to je ono što imponuje u ovim predlošcima. A uostalom i ništa se drugo nije ni moglo očekivati od velikog kazališnog maga.

Odabrao je Branko Gavella mnoga dramskih predložaka koje je rediteljski uobličio za hrvatska kazališta.

Ništa drugačija situacija u odabiru dramskih predložaka nije bila kod Branka Gavelle ni kada je radio van Hrvatske. Naprotiv, imao je ozbiljan kriterij koji je nastojao da stavi u istu ravan spisateljski i rediteljski zanat. Jer, ipak u tom razdoblju, kada Gavella režira, dramski pisci su bili u određenom smislu i kvantitativno, a i kvalitativno za korak ispred rediteljske generacije.

Ali mnogi od njih, a pogotovo oni južnoslovenski, su se izrodili u velike dramske pisce zahvaljujući tome što ih je za scenu rediteljski uobličavao Branko Gavella.

Prateći dramske predloške koje je rediteljski uobličavao na južnoslovenskim kazališnim scenama Branko Gavella, može se zapravo pratiti svojevrsna istorija dramskog pisanja i autora u gotovo pola decenije XX vijeka. Dramski spisateljski dosezi su imali određene vrednote ako ih „pod svoje“ rediteljski uzme Gavella. Zajedno su on kao reditelj i dramski pisac postizali vlastite umjetničke domete sa čime je dobijao repertoar konkretnog kazališta, pa i cijelokupni dramski južnoslovenski prostor. Budući da je Gavella neizostavno insistirao na spoju književnosti i kazališta u izražajnoj ravni, dramski tekst je za njega uvijek morao da bude dobra literatura da bi prvo bila izvedena, a potom i da bi privukla pažnju kazališnih poslenika i gledatelja. A Gavella je svojim odbirom dramskih predložaka, koje rediteljski uobličavao, to i radio. Od dobre dramske literature pravio je još bolju svojim nadogradnjama, a od kazališnog čina pravio vrhunski umjetnički događaj.

BRČKO | **БРЧКО**
GRAD | **ГРАД**
ТЕАТРА | **ТЕАТРА**